

KIỂM ĐỊNH CHẤT LƯỢNG TRONG CHƯƠNG TRÌNH LIÊN KẾT ĐÀO TẠO QUỐC TẾ

Nguyễn Thị Hồng Vân*, Phan Thủy Chi**

Chất lượng giáo dục đang là vấn đề được xã hội quan tâm hàng đầu khi giáo dục đại học Việt Nam đang trong giai đoạn thay đổi, mở rộng và đa dạng hóa các loại hình đào tạo. Với xu thế quốc tế hóa và toàn cầu hóa giáo dục hiện nay, chất lượng các chương trình quốc tế lại càng được đặc biệt quan tâm dưới góc độ của người học, của phụ huynh, của các nhà tuyển dụng và của toàn xã hội. Kiểm định chất lượng được xem là một giải pháp quản lý nhằm đưa ra những kết quả tin cậy bằng cách kiểm soát quá trình tổ chức giáo dục thông qua những tiêu chuẩn, tiêu chí ở các lĩnh vực của hệ thống giáo dục cũng như của các chương trình đào tạo. Bài viết này tập trung phân tích vai trò của công tác kiểm định chất lượng tại chương trình liên kết đào tạo quốc tế tại Trường Đại học Kinh tế quốc dân (chương trình IBD@NEU) thông qua việc đánh giá quy trình kiểm định và kết quả kiểm định qua các năm thực hiện chương trình đồng thời đưa ra một số kiến nghị giúp đảm bảo chất lượng chương trình và kiểm định chất lượng hiệu quả.

Từ khóa: Kiểm định chất lượng, đảm bảo chất lượng, đánh giá nội bộ, đánh giá bên ngoài.

1. Đặt vấn đề

Giáo dục đại học Việt Nam đang trong giai đoạn thay đổi, mở rộng và đa dạng hóa các loại hình đào tạo, khuyến khích các trường mở rộng các loại hình liên kết đào tạo quốc tế chất lượng tốt để đáp ứng nhu cầu xã hội. Với xu thế đó, tính đến nay đã có hơn 400 chương trình hợp tác quốc tế tại 64 trường đại học có được giấy phép hoạt động của Bộ giáo dục và đào tạo trong việc triển khai các chương trình liên kết đào tạo quốc tế. Mục tiêu quan trọng của các chương trình liên kết đào tạo quốc tế và cũng là kỳ vọng của người học là sinh viên ra trường sẽ đáp ứng được nhu cầu đòi hỏi của công việc trong môi trường quốc tế, với nền tảng kiến thức tốt, được trang bị các kỹ năng sống và làm việc hiệu quả và đặc biệt là có một tư duy tích cực, chủ động và sáng tạo để sẵn sàng học hỏi và thích ứng với các công việc trong một môi trường luôn thay đổi. Với xu thế quốc tế hóa giáo dục đó, vấn đề đảm bảo chất lượng trong các chương trình quốc tế càng được đặc biệt quan tâm, dưới góc độ của những người làm chương trình, của sinh viên, của phụ huynh và của các nhà tuyển dụng và toàn xã hội.

Kiểm định chất lượng đã được thực hiện hiệu quả ở nhiều nước trên thế giới và đặc biệt là ở các trường Đại học tại Anh quốc. Kiểm định chất lượng thể hiện vai trò tiên phong, giúp cho các chương trình đào tạo luôn tự đổi mới và hoàn thiện để vươn tới một chuẩn về chương trình đào tạo, về mô hình quản lý và đặc biệt là chuẩn về chất lượng và các điều kiện đảm bảo chất lượng đào tạo. Tuy nhiên, ở các chương trình liên kết đào tạo quốc tế tại Việt Nam, khi mà các chương trình đào tạo có sự kết hợp với các đối tác nước ngoài trong việc cấp bằng thì việc kiểm định chất lượng được thực hiện có những điểm khác biệt, quy trình và đánh giá quá trình kiểm định vẫn còn là một khái niệm mới, cả với những người trực tiếp làm công tác quản lý và điều hành chương trình. Việc khai thác và đánh giá đúng vai trò của kiểm định chất lượng tại những chương trình liên kết đào tạo quốc tế như thế sẽ giúp cho quá trình lan tỏa chất lượng được tốt hơn và có ý nghĩa hơn trong quá trình thực hiện chương trình đào tạo.

2. Kiểm định chất lượng giáo dục

Kiểm định chất lượng giáo dục là thuật ngữ đã được sử dụng nhiều ở các nước tiên tiến trên thế

giới, đặc biệt là ở các trường đại học ở Anh, Mỹ. Kiểm định chất lượng có thể được áp dụng cho một trường hoặc một chương trình đào tạo cụ thể. Kiểm định đảm bảo với cộng đồng cũng như với các tổ chức hữu quan rằng một cơ sở đào tạo hay một chương trình đào tạo có những mục tiêu đào tạo được xác định rõ ràng và phù hợp, có được những điều kiện để đạt được mục tiêu đó và có khả năng phát triển bền vững.

Kiểm định chất lượng nhằm 2 mục đích:

- Đảm bảo đạt được những chuẩn mực nhất định trong đào tạo;

- Hỗ trợ cơ sở đào tạo liên tục cải tiến, nâng cao chất lượng đào tạo, đáp ứng yêu cầu của người sử dụng nguồn nhân lực và đảm bảo quyền lợi cho người học;

Công tác kiểm định chất lượng chương trình hay kiểm định chất lượng cơ sở đào tạo nhằm mục đích đảm bảo trước xã hội rằng cơ sở đào tạo đã thỏa mãn các tiêu chí:

- Cơ sở đào tạo có mục tiêu đào tạo rõ ràng;
- Cơ sở đào tạo đã chuẩn bị tốt các nguồn lực cần thiết để thực hiện nhiệm vụ đào tạo của mình;
- Cơ sở đào tạo đã thực hiện tốt mục tiêu đào tạo;
- Cơ sở đào tạo có kế hoạch phát triển các nguồn lực tiếp tục thực hiện và phát huy các sứ mệnh của mình trong tương lai.

Trong hệ thống các mô hình quản lý chất lượng giáo dục, kiểm định chất lượng thực chất là bước phát triển của mô hình đánh giá chất lượng giáo dục (Trần Thanh Bình, 2012). Do vậy kiểm định chất lượng thường được quan niệm là một quá trình *đánh giá ngoài* nhằm đưa ra một quyết định công nhận tính chuẩn mực của một cơ sở giáo dục hay một chương trình đào tạo của cơ sở giáo dục. Chẳng hạn, theo định nghĩa của CHEA (Hiệp hội kiểm định giáo dục đại học), kiểm định chất lượng giáo dục đại học được xác định là “một quá trình xem xét chất lượng từ bên ngoài, được giáo dục đại học sử dụng để khảo sát đánh giá các cơ sở giáo dục cao đẳng và đại học và các ngành đào tạo đại học nhằm đảm bảo và cải tiến chất lượng” (CHEA, 2003); còn theo cách diễn đạt của SEAMEO (Tổ chức Bộ trưởng Giáo dục các nước Đông Nam Á): kiểm định chất lượng giáo dục đại học là “một quá trình đánh giá nhằm đưa ra một quyết định công nhận một cơ sở giáo dục đại học hay một ngành đào tạo của cơ sở giáo dục đại học đáp ứng các chuẩn mực quy định” (SEAMEO, 2003).

3. Quy trình kiểm định chất lượng tại chương trình liên kết đào tạo quốc tế tại Trường ĐHKQTĐ

Kiểm định chất lượng là yêu cầu thiết yếu trong công tác quản lý và đảm bảo chất lượng chương trình, là phương thức xác định mức độ đáp ứng của đơn vị đối với các mục tiêu và chuẩn mực chất lượng đào tạo của chương trình, từ đó đề ra những giải pháp phù hợp nhằm phát huy những điểm mạnh và khắc phục những tồn tại (nếu có) để nâng cao chất lượng và tính hiệu quả đào tạo của các chương trình liên kết quốc tế.

Là một chương trình “du học tại chỗ”- có các đối tác quốc tế cấp bằng và Trường ĐHKQTĐ là đơn vị tổ chức giảng dạy và quản lý chương trình. Quy trình kiểm tra, đánh giá chất lượng chương trình Cử nhân quốc tế được thực hiện dựa trên những yêu cầu cơ bản và bắt buộc của các trường đối tác nước ngoài (cụ thể là của Tổ chức khảo thí và cấp bằng Edexcel UK, của Đại học tổng hợp (ĐHTH) Sunderland, UK và của ĐHTH West of England, UK) và dựa trên những quy định của Trường ĐHKQTĐ.

Kiểm định chất lượng chương trình được thực hiện theo 2 quy trình: (i) Đánh giá chất lượng nội bộ và (ii) Đánh giá chất lượng bên ngoài. Mục đích của đánh giá chất lượng là để đảm bảo sự thống nhất trong quản lý chất lượng đào tạo, thống nhất trong sự chia sẻ giá trị đào tạo và sự phù hợp mục tiêu đào tạo của chương trình.

3.1. Đánh giá chất lượng nội bộ (Internal Verification – I.V)

Quy trình đánh giá chất lượng nội bộ ở khâu tổ chức giảng dạy và học tập của chương trình Cử nhân quốc tế được thực hiện qua 2 giai đoạn:

Giai đoạn 1: Giai đoạn tiền- đánh giá (Pre-assessment)

Giai đoạn này tập trung vào khâu kiểm soát chất lượng ở khâu ra đề bài thi/bài tiểu luận của giảng viên do nhóm đánh giá chất lượng nội bộ chương trình thực hiện (Tổ phụ trách chuyên môn). Theo yêu cầu của chương trình và theo đặc điểm của từng môn học, giảng viên sẽ là người quyết định hình thức đánh giá môn học và xây dựng kế hoạch đánh giá cho từng môn ở đầu mỗi kỳ học. Kế hoạch đánh giá này phải được người phụ trách về chuyên môn của chương trình kiểm duyệt trước khi ban hành một cách chính thức cho sinh viên.

Hiện nay, chương trình Cử nhân đang thực hiện theo quy ở Hình 1 để đảm bảo chất lượng ở khâu giảng dạy. Theo quy trình ở Hình 1, việc ra đề thi/đề tiểu luận sẽ được đảm bảo đúng chất lượng theo yêu cầu, đảm bảo đúng các nội dung yêu cầu của môn học và đánh giá đúng trình độ của sinh viên theo từng tiêu chí cụ thể của môn học. Nếu như có sai sót

hay đề thi/tiểu luận chưa đáp ứng như cầu môn học, cán bộ phụ trách chuyên môn (khiêm cán bộ đảm bảo chất lượng nội bộ) sẽ làm việc cụ thể với giáo viên để có những điều chỉnh phù hợp trước khi chuyển bài cho sinh viên. Quy trình này được áp dụng xuyên suốt cho tất cả các môn học và ở các kỳ học trong chương trình.

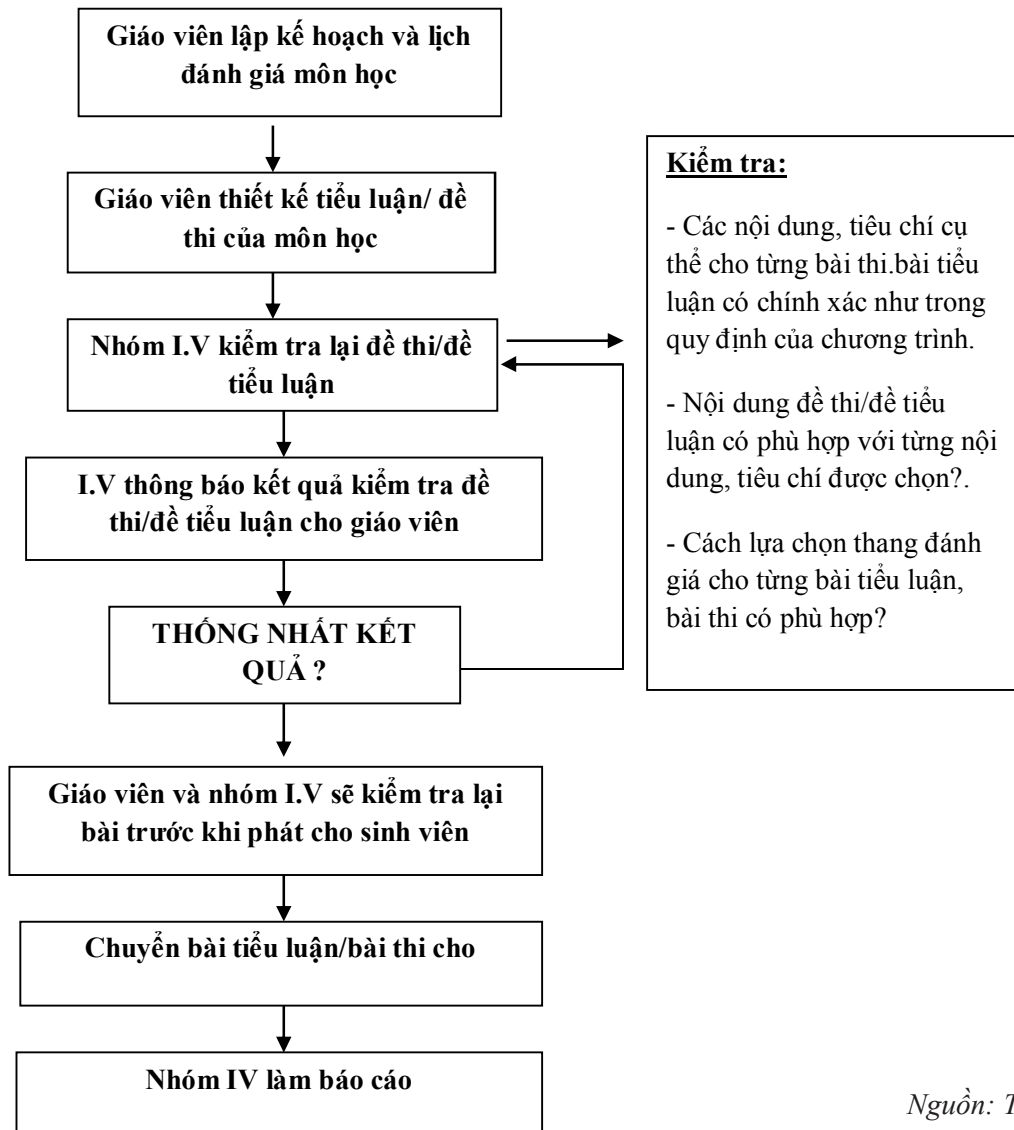
Giai đoạn 2: Giai đoạn sau đánh giá (post-assessment)

Quy trình này được thực hiện theo hình thức được mô tả như hình 1.

Khi đảm bảo chất lượng ở quy trình 1, chương trình sẽ tiếp tục giám sát việc đảm bảo chất lượng theo Quy trình 2. Đây là quy trình thực hiện ở giai đoạn sau khâu đánh giá bài làm của sinh viên, nhằm đảm bảo bài làm của sinh viên được giáo viên đánh giá đúng và đồng thời nhằm mục đích đảm bảo chất

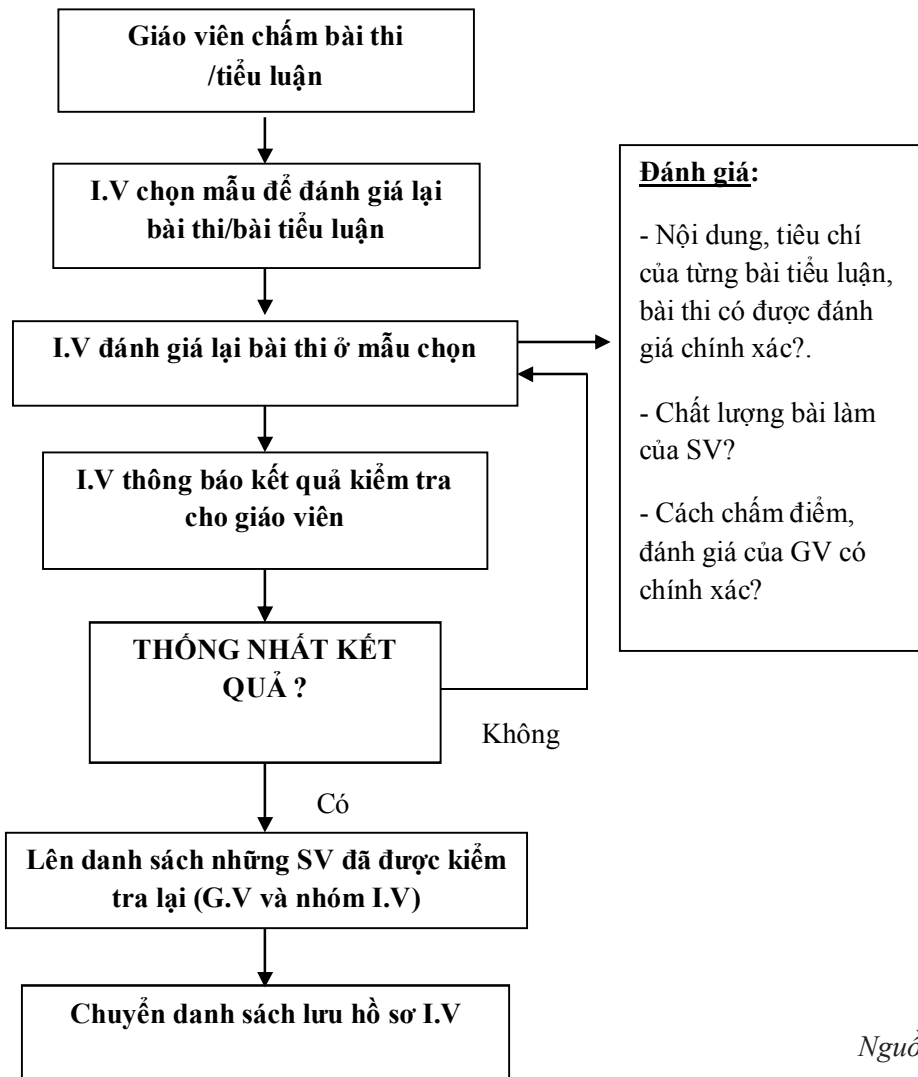
lượng chấm bài của giáo viên. Giáo viên sau khi chấm bài xong sẽ được kiểm định lại bài chấm hay chấm chéo giữa nhóm giáo viên cùng môn học. Việc đánh giá chéo này sẽ đảm bảo sự thống nhất thang đánh giá chung cho môn học đồng thời đảm bảo sự công bằng trong từng bài chấm. Ở chương trình đào tạo quốc tế này, điều quan trọng trong cách đánh giá của giáo viên chấm bài theo yêu cầu là phải đưa ra được những nhận xét hợp lý, bao gồm cả những nhận xét cho phần bài làm tốt của sinh viên đồng thời đưa ra những gợi ý hay những nhận xét cho những phần sinh viên chưa làm bài hoàn chỉnh. Chính vì vậy, cách nhận xét này sẽ giúp cho sinh viên có thể hoàn thiện bài làm của mình tốt nhất. Thông thường, sau khi có kết quả giáo viên chấm điểm và IV kiểm tra điểm chấm, chương trình đã bố trí các buổi trả bài cho sinh viên để thông báo kết

Hình 1: Quy trình thực hiện ở giai đoạn tiền đánh giá (Pre-assessment)

Nguồn: Tác giả tự xây dựng

Hình 2: Quy trình thực hiện sau đánh giá

Nguồn: Tác giả tự xây dựng

quả môn học và giúp sinh viên có thể biết được chất lượng bài làm của mình, với những nhận xét của giáo viên để có thể hoàn thiện bài làm ở những lần sau. Thời gian chấm bài, IV, trả bài... theo lịch đã bố trí sẵn.

Toàn bộ quy trình ở khâu đánh giá chất lượng nội bộ được thực hiện nghiêm túc, đúng quy định và phải văn bản hóa bằng các báo cáo đánh giá chất lượng nội bộ. Đánh giá chất lượng nội bộ phải thực hiện nghiêm túc thì chất lượng chương trình mới được đảm bảo. Đây cũng là tiêu chí tiền đề phục vụ cho công tác đánh giá bên ngoài của các tổ chức, các trường ở Vương quốc Anh thực hiện tại chương trình Cử nhân quốc tế.

3.2. Đánh giá chất lượng bên ngoài (External Verification – E.V)

Các chương trình liên kết đào tạo quốc tế có đặc thù là lấy khung chương trình chuẩn của nước ngoài

và thực hiện theo đúng chương trình chuẩn này. Vì vậy, việc đánh giá chất lượng từ các đối tác bên ngoài là điều hết sức quan trọng, giúp cho chương trình đảm bảo đúng chất lượng yêu cầu.

Đánh giá chất lượng bên ngoài được thực hiện bởi một đơn vị kiểm định độc lập, kiểm tra toàn bộ quá trình thực hiện ở khâu đánh giá chất lượng nội bộ. Nội dung đánh giá chất lượng bên ngoài ở khâu tổ chức giảng dạy và học tập được thực hiện qua những nội dung sau:

- Đánh giá hệ thống đánh giá chất lượng nội bộ I.V: toàn bộ quá trình thực hiện việc đảm bảo chất lượng nội bộ được đánh giá lại bởi tổ chức kiểm định bên ngoài này. Các file tài liệu môn học, bài giảng, hồ sơ giảng viên được xem xét, đối chiếu lại để đánh giá sự phù hợp theo tiêu chuẩn. Các báo cáo kiểm định của các kỳ trước cũng được đánh giá thực hiện xem việc triển khai giám sát đảm bảo chất

Hình 3: Mô hình đánh giá chất lượng từ bên ngoài (External Verification)

Nguồn: Tác giả tự xây dựng

lượng được thực hiện như thế nào.

- Đánh giá kết quả đánh giá/chấm điểm của giáo viên: sau công tác kiểm định nội bộ IV về kết quả bài chấm của giáo viên, kiểm định chất lượng bên ngoài sẽ đánh giá lại, xem xét lại bản đánh giá này và quy trình được thực hiện một cách độc lập. Đánh giá kết quả bài chấm được thực hiện dưới hình thức lấy mẫu trong toàn bộ bài làm của sinh viên đã được giáo viên chấm, nhằm đảm bảo chất lượng chấm của giảng viên là công bằng.

- Đánh giá chất lượng bài làm của sinh viên: thể hiện qua việc đánh giá lại chất lượng các bài tập lớn (assignment), bài thi (examination), bài thuyết trình (presentation) hay chất lượng của các hình thức đánh giá môn học. Hội đồng kiểm định sẽ đánh giá lại theo mẫu các bài làm của sinh viên theo tiêu chí lựa chọn cụ thể: % đạt, % chưa đạt, % đạt điểm cao... cho từng môn học và tổng thể của chương trình theo từng năm.

- Công tác quản lý, lưu trữ hồ sơ nội bộ: đánh giá công tác lưu trữ hồ sơ chương trình và hồ sơ sinh viên. Hồ sơ chương trình bao gồm toàn bộ hồ sơ giáo viên (CV, bằng cấp), học liệu, tài liệu môn học, bảng điểm, kết quả học tập của sinh viên theo từng khóa, từng ngành học. Hồ sơ sinh viên được lưu theo từng khóa, từng sinh viên cụ thể: bao gồm hồ sơ trúng tuyển, bài làm, bài thi và kết quả học tập theo kỳ.

- Nguồn nhân lực và cơ sở vật chất của nhà trường: kiểm tra mức độ đảm bảo của nguồn lực giảng viên tham gia giảng dạy (bằng cấp, kỹ năng,

kinh nghiệm), của cán bộ quản lý và cơ sở vật chất phục vụ cho công tác đào tạo (thư viện, giảng đường, hệ thống máy tính, trang thiết bị khác...).

4. Đánh giá quá trình kiểm định chất lượng chương trình

Qua quá trình thực hiện nhiều năm (từ năm 2006-2013) việc đảm bảo chất lượng chương trình Cử nhân Quốc tế theo quy trình kiểm định đã được yêu cầu bởi các trường đối tác, có thể đánh giá mấy điểm nổi bật trong việc thực hiện kiểm định chất lượng chương trình liên kết đào tạo quốc tế - ở khâu tổ chức giảng dạy và học tập như sau:

4.1. Kiểm định chất lượng giúp không ngừng xây dựng và cải tiến phù hợp hệ thống quản lý

Chương trình đã chú trọng đến việc xây dựng được các văn bản quản lý một cách rõ ràng và có hệ thống, qua các năm thực hiện cải tiến và điều chỉnh chương trình. Điển hình như quy trình Tuyển sinh: quy định chi tiết cách thức thực hiện và kiểm soát quá trình tuyển sinh, thu-nộp hồ sơ, quá trình tổ chức thi tuyển,... Quy trình quản lý đào tạo: cách thức tổ chức giảng dạy và học tập trong chương trình, lưu trữ và quản lý kết quả học tập của sinh viên, các công tác điều phối chuyên môn của từng nhóm môn học,... Quy trình quản lý sinh viên: bao gồm việc quản lý hồ sơ sinh viên, bảo lưu, thôi học, xác nhận quá trình học tập,... Quy trình xét khen thưởng, kỷ luật cho sinh viên, hệ thống các học bổng, phần thưởng hay những quy định về kỷ luật của sinh viên. Và để toàn bộ sinh viên trong chương trình đều nắm rõ những nội quy, quy định này,

chương trình đã cụ thể hóa các quy định và ban hành hàng năm tuyển tập Sổ tay sinh viên để cung cấp cho toàn bộ sinh viên trong chương trình theo các giai đoạn tương ứng.

Cơ sở vật chất như hệ thống thư viện điện tử, các đầu mục sách được chú trọng nâng cấp. Hệ thống Moodle – hệ thống hỗ trợ trực tuyến giữa sinh viên và giáo viên được khai thác hiệu quả. Giáo viên cung cấp toàn bộ slides bài giảng, tài liệu đọc thêm, tài liệu môn học trên hệ thống này để sinh viên có thể tham khảo và tải về. Ngoài ra, song song triển khai hệ thống quản lý Unisoft – hệ thống quản lý đào tạo trực tuyến của chương trình, cụ thể như việc triển khai đăng ký môn học trên UniSoft đã được tiến hành thuận lợi, tạo cơ sở kiểm tra tình hình đăng ký môn học của sinh viên và quản lý thống nhất cơ sở dữ liệu. Sinh viên có tài khoản trên UniSoft và tự kiểm tra được các thông tin đăng ký môn học của mình mà không cần phải lên gặp cán bộ quản lý. Tiếp tục phát triển và hoàn thiện các chức năng quản lý điểm, quản lý tài chính để thống nhất hệ thống thông tin quản lý sinh viên: các thông tin về kết quả học tập và tình hình nộp học phí của sinh viên sẽ được cập nhật ngay trên tài khoản sinh viên, đảm bảo tính thông suốt và thống nhất giữa sinh viên và hệ thống quản lý. Mọi thông tin liên quan của sinh viên đều có thể được kiểm tra và truy xuất ngay lập tức bởi bất kỳ chuyên viên nào có chức năng quản lý tương ứng, đảm bảo cung cấp thông tin phù hợp và kịp thời cho các đối tượng liên quan (sinh viên, quản lý chuyên môn, quản lý tài chính, phụ huynh).

4.2. Kiểm định chất lượng giúp nâng cao mức độ hài lòng của sinh viên trong chương trình

Mức độ hài lòng của sinh viên chương trình Cử nhân quốc tế được thể hiện rõ nhất thông qua hệ thống lấy ý kiến phản hồi và được thực hiện thường xuyên vào giữa kỳ và cuối mỗi kỳ học. Với đặc điểm đặc thù là chương trình quốc tế, thực hiện theo chuẩn quốc tế nên khái niệm lấy ý kiến phản hồi từ phía người học không còn là khái niệm mới. Ý kiến phản hồi từ phía sinh viên được xem là kênh quan trọng để giúp cho giáo viên có những điều chỉnh phù hợp về phương pháp giảng dạy, về cách thức truyền tải kiến thức và kỹ năng cho sinh viên; giúp cho những người quản lý chương trình đưa ra những điều chỉnh hợp lý trong công tác tổ chức và vận hành chương trình để góp phần nâng cao chất lượng chương trình đào tạo. Việc lấy ý kiến phản hồi thực hiện từ nhiều khía cạnh như đánh giá bài làm của sinh viên về giáo viên, về môn học, chương trình học, cách thức tổ chức và quản lý lớp học, các hoạt

động hỗ trợ học tập và ngoại khóa... Chẳng hạn, khi kiểm soát chất lượng bài làm của sinh viên để đánh giá mức độ hài lòng về cách đánh giá của giảng viên, cần quan tâm đến việc giáo viên chấm đã xác định đúng những điểm mạnh, điểm tốt của bài làm của sinh viên hay chưa, khuyến khích các em phát huy ở những điểm gì và đặc biệt là đối với những tiêu chí hay yêu cầu chưa đạt được, giáo viên chấm bài cần có những nhận xét cụ thể, chỉ ra những lỗi hay điểm chưa đạt trong bài làm, trên cơ sở đó sinh viên có thể củng cố và hoàn thiện bài làm của mình hơn. Khi thực hiện tốt điều này, chất lượng chương trình sẽ được cải thiện và tăng lên rõ rệt, thể hiện ở mức độ hiểu rõ kiến thức bài giảng, cách áp dụng lý thuyết vào thực hành, giải quyết vấn đề và kết quả của những bài đánh giá đạt được đồng thời cũng nâng cao được mức độ hài lòng của sinh viên với chương trình học.

Với chương trình liên kết đào tạo quốc tế, ngoài mục đích là cung cấp những kiến thức chuyên môn về chuyên ngành học cho sinh viên, mục tiêu xa hơn là phải trang bị cho sinh viên đủ những kỹ năng cần thiết và thái độ sống tốt để có thể áp dụng được những kiến thức, kỹ năng này cho cuộc sống và phục vụ cho mục đích đi làm sau này. Chính vì vậy, các hoạt động hỗ trợ học tập như mời các diễn giả, chuyên gia ở các lĩnh vực chuyên môn đến để chia sẻ cùng với sinh viên, cung cấp thêm cho sinh viên những kiến thức thực tế hay tổ chức cho sinh viên những chuyến đi thực tế tại các doanh nghiệp là những cách mang lại hiệu quả tốt, tạo ra một môi trường giáo dục hoàn thiện. Ngoài các hoạt động ngoại khóa giúp cho sinh viên rèn luyện thêm các kỹ năng, vốn sống... thì các hoạt động hỗ trợ học tập nói trên hay các chuyến thực tập là những hoạt động để tăng cường khả năng thích ứng với thực tế và đáp ứng được nhiều kỳ vọng của sinh viên. Có môi trường tốt, có cơ hội tốt thì sinh viên sẽ có khả năng để phát huy được những tố chất cũng như tiềm năng vốn có của mình.

4.3. Kiểm định chất lượng giúp phát triển tối đa nguồn nhân lực: Giảng viên và cán bộ quản lý

Giảng viên và cán bộ quản lý chương trình có thể coi là yếu tố quyết định làm nên một chương trình đào tạo có chất lượng tốt: tuyển chọn, duy trì những giảng viên đã có kinh nghiệm với hệ thống chương trình, với giáo trình và phương pháp giảng dạy và có sự hợp tác tốt với cán bộ điều phối và quản lý chương trình. Việc tuyển chọn giáo viên trong chương trình liên kết đào tạo quốc tế cũng có những đặc thù riêng. Hầu hết, giáo viên được chương trình tuyển chọn từ các nguồn đảm bảo chất lượng nhất:

đội ngũ giáo viên nước ngoài từ Mỹ, Úc, Bỉ, Singapore... và giáo viên Việt Nam có đủ năng lực về chuyên môn và đảm bảo khả năng giảng dạy tốt bằng tiếng Anh. Đội ngũ giảng viên này cũng phải được sự chấp thuận từ phía các trường đối tác trong công tác tuyển chọn.

Việc duy trì nhóm giảng viên theo môn (giảng chính và trợ giảng) chính là cách thức đào tạo đội ngũ hiệu quả trong chương trình. Sự tương tác trong nhóm và sự hợp tác với đối tác nước ngoài giúp cho giảng viên không ngừng hoàn thiện để hòa nhập với những cái mới, những thay đổi cải tiến của chương trình. Việc cọ xát và trao đổi chuyên sâu về kiến thức, về phương pháp giảng dạy và chia sẻ kinh nghiệm thực tế cũng thường xuyên được thực hiện. Ngoài ra, để đảm bảo chất lượng đội ngũ cũng như nhu cầu hoàn thiện, chương trình chú trọng đến các khóa bồi dưỡng, tập huấn hay hội họp cho đội ngũ giảng viên – những người không chỉ chuyên tải kiến thức cho sinh viên mà còn là những người khơi nguồn cảm hứng cho các học trò của mình.

Đội ngũ cán bộ quản lý hiện tại của chương trình được đánh giá cao bởi tinh thần làm việc hăng say, nhiệt tình, hết mình vì chương trình và hết mình vì sinh viên. Đội ngũ cán bộ quản lý của chương trình còn có đủ trình độ về chuyên môn và khả năng ngoại ngữ để có thể tham gia vào công tác giảng dạy. Việc kết hợp công tác quản lý chương trình và giảng dạy đem lại những hiệu quả thiết thực: giúp cho họ có thể nắm rõ hơn về tình hình học tập cũng như những tiến bộ của sinh viên qua những giờ lên lớp, giúp cho quá trình quản lý có những điều chỉnh hợp lý và hiệu quả hơn.

5. Kết luận và một số kiến nghị giúp hoàn thiện quy trình kiểm định chất lượng

Kiểm định chất lượng chương trình liên kết đào tạo quốc tế thực sự là hoạt động có hiệu quả, không những giúp cho chương trình đạt chất lượng theo chuẩn quốc tế mà còn có vai trò như những chuyên gia tư vấn giúp cho những người quản lý chương trình giải quyết các vấn đề tồn đọng và không ngừng nâng cao chất lượng các hoạt động giảng dạy và học tập. Có thể thấy rằng việc kiểm định chất lượng từ các đối tác nước ngoài đã có vai trò lớn trong việc giúp cho chương trình phát triển được bền vững, thông qua việc thực hiện hiệu quả công tác kiểm định nội bộ, việc hoàn thiện hệ thống quản lý, việc phát triển đội ngũ giảng viên và cán bộ quản lý và đặc biệt là hướng tới việc nâng cao mức độ hài lòng của sinh viên. Kết quả kiểm định qua các năm cho thấy chương trình đào tạo quốc tế đã vận hành và phát triển theo kịp những yêu cầu về chất lượng của

trường đối tác nước ngoài đưa ra đồng thời hoàn thiện cách thức tổ chức và quản lý chương trình đào tạo phù hợp với thực tiễn và bối cảnh hiện tại ở Việt Nam.

Để có thể lan tỏa việc đảm bảo chất lượng chương trình đào tạo, bài viết xin đưa ra một số kiến nghị giải pháp sau nhằm giúp cho các cơ sở đào tạo luôn đảm bảo chất lượng và kiểm định chất lượng hiệu quả:

- Cần thực hiện hiệu quả công tác đánh giá chất lượng nội bộ:

Đánh giá chất lượng nội bộ là một khâu quan trọng trong hoạt động kiểm định chất lượng của các chương trình đào tạo hay của các cơ sở đào tạo. Đây là quá trình mà cơ sở đào tạo tự xem xét, đối chiếu với các tiêu chuẩn đánh giá chất lượng để báo cáo về tình trạng chất lượng, hiệu quả hoạt động liên quan đến giảng dạy và học tập, nghiên cứu khoa học, nhân lực, cơ sở vật chất cũng như các vấn đề liên quan khác, từ đó tiến hành điều chỉnh các nguồn lực và quá trình thực hiện nhằm đáp ứng các tiêu chuẩn chất lượng theo chuẩn đưa ra. Đánh giá chất lượng nội bộ không chỉ tạo cơ sở cho công tác đánh giá ngoài mà còn là điều kiện để cơ sở giáo dục cải tiến chất lượng, do vậy, có thể xem kiểm định chất lượng là sự thể chế hoá được phát triển đầy đủ nhất về tự chịu trách nhiệm của cơ sở giáo dục đối với chất lượng của mình.

- Cần chú trọng khâu đánh giá chất lượng từ bên ngoài

Đánh giá chất lượng bên ngoài chính là quá trình đánh giá kết quả tự đánh giá chương trình. Đánh giá chất lượng từ một tổ chức độc lập bên ngoài luôn mang tính khách quan, với mục tiêu cơ bản là giúp cơ sở đào tạo nhận thấy rõ hơn các điểm mạnh, điểm yếu và đưa ra kế hoạch cải tiến chất lượng của mình một cách hợp lý, thiết thực hơn. Việc chỉ rõ điểm mạnh, điểm yếu của chương trình đào tạo và giúp cho cơ sở đào tạo hoàn thiện là đặc điểm hết sức quan trọng khiến cho kiểm định chất lượng nhanh chóng hoà nhập được vào các hoạt động của cơ sở đào tạo. Cơ sở đào tạo cũng cần nhận thức rõ đặc điểm này của công tác kiểm định và xây dựng một không khí làm việc thân thiện, cởi mở với tổ chức đánh giá chất lượng, tránh việc chạy theo hình thức báo cáo đối phó hay “báo cáo không” và chạy theo thành tích. Cơ sở đào tạo cũng cần chủ động hợp tác phối hợp và nêu vấn đề tồn đọng đồng thời chủ động đưa ra các hướng cải tiến đối với tổ chức/chuyên gia kiểm định chất lượng bên ngoài.

- Cần hình thành và xây dựng “văn hóa chất lượng”.

Bằng nhận thức và ý thức sâu sắc về mục đích, ý nghĩa của công tác kiểm định chất lượng và bằng việc triển khai công tác kiểm định chất lượng một cách tích cực, khách quan, trung thực, toàn bộ chương trình đào tạo nói chung và các cơ sở đào tạo nói riêng dần dần sẽ tạo ra được “văn hóa chất lượng” tại đơn vị của mình. Văn hóa chất lượng được thể hiện trong mỗi cán bộ, giáo viên, sinh viên và để từ đó, chất lượng giáo dục được đảm bảo và không ngừng được cải tiến, nâng cao. Trong quản lý chất lượng giáo dục, kiểm định chất lượng được coi là biện pháp, công cụ, phương tiện thì việc xây dựng “văn hóa chất lượng” của các chương trình là mục tiêu để có thể đạt được những cải tiến, nâng cao chất lượng. Như vậy, việc triển khai và tham gia tích cực vào quy trình kiểm định chất lượng cũng như việc xây dựng văn hóa chất lượng tại các đơn vị là điều

cần thiết để minh chứng khả năng và năng lực của mình một cách toàn diện.

Tóm lại, mục đích chính của kiểm định chất lượng giáo dục là nhằm đảm bảo đạt được những chuẩn mực nhất định trong đào tạo và không ngừng cải tiến, nâng cao chất lượng đào tạo, đáp ứng yêu cầu của người sử dụng nguồn nhân lực và đảm bảo quyền lợi cho người học. Đối với chương trình đào tạo liên kết với nước ngoài, kiểm định chất lượng giáo dục còn nhằm mục đích giải trình với xã hội, với các cơ quan quyền lực và với các cơ quan, tổ chức về chất lượng chương trình quốc tế. Đây cũng là tiêu chí để học sinh và phụ huynh, trước khi lựa chọn trường để đăng ký dự tuyển cũng cần nhắc lựa chọn những chương trình đào tạo được kiểm định chất lượng và đảm bảo chất lượng đào tạo. □

Tài liệu tham khảo:

- Trần Thanh Bình (2012), Một số vấn đề về kiểm định chất lượng giáo dục, *Tạp chí Văn hóa và du lịch*, số 2-2013.
- Phan Thủy Chi (2011), Hoàn thiện quy trình đào tạo theo chuẩn quốc tế của các chương trình liên kết đào tạo quốc tế bậc đại học ở một số trường đại học khối kinh tế, *Đề tài cấp Bộ - Trường Đại học kinh tế quốc dân*.
- Chương trình Cử nhân quốc tế IBD@NEU (2010), *Báo cáo kết quả kiểm định năm học 2009-2010*
- Chương trình Cử nhân quốc tế IBD@NEU (2011), *Báo cáo kết quả kiểm định năm học 2010-2011*
- Chương trình Cử nhân quốc tế IBD@NEU (2012), *Báo cáo kết quả kiểm định năm học 2011-2012*
- Chương trình Cử nhân quốc tế IBD@NEU (2013), *Báo cáo kết quả kiểm định năm học 2012-2013*.

Quality accreditation in international cooperative programme

Abstract:

Quality of education is a matter of concern in the whole society when Vietnamese education system is in a stage of rapid diversification, expansion and change. In the trends of internationalization and globalizations today, quality of international cooperative programmes in Vietnam is at particular concern by different perspectives such as students, parents, employers and the whole society. Quality accreditation is considered as a solution for managing quality in educational programme and education system. By evaluating the process of quality control based on quality standard and criteria, it helps to improve and develop the programmes. This article aims to evaluate the process of quality accreditation and results of programme verification in International Bachelor Degree at National Economics University in recent years and provides some implications for implementing quality assurance and quality accreditation.

Thông tin tác giả:

* **Nguyễn Thị Hồng Vân**, Thạc sỹ

- Nơi công tác: Viện Đào tạo quốc tế, trường đại học Kinh tế quốc dân

- Lĩnh vực nghiên cứu chính của tác giả: quản lý chất lượng giáo dục, đảm bảo chất lượng, liên kết đào tạo quốc tế

Email: nguyen.van@isneu.org

** **Phan Thủy Chi**, Tiến sỹ

- Nơi công tác: Viện Đào tạo quốc tế, trường đại học Kinh tế quốc dân